

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il; דוא"ל: info@cbs.gov.il; פקס: 02-6521340

ירושלים, ל' בחשוון, תשפ"ג
24 נובמבר, 2022
377/2022

מועמדים ללימודי תואר ראשון ברפואה כללית באוניברסיטאות בשנים תשס"ה-תשפ"א (2020/21-2004/05)

Applicants for a First Degree in Medicine at Universities, 2004/05–2020/21

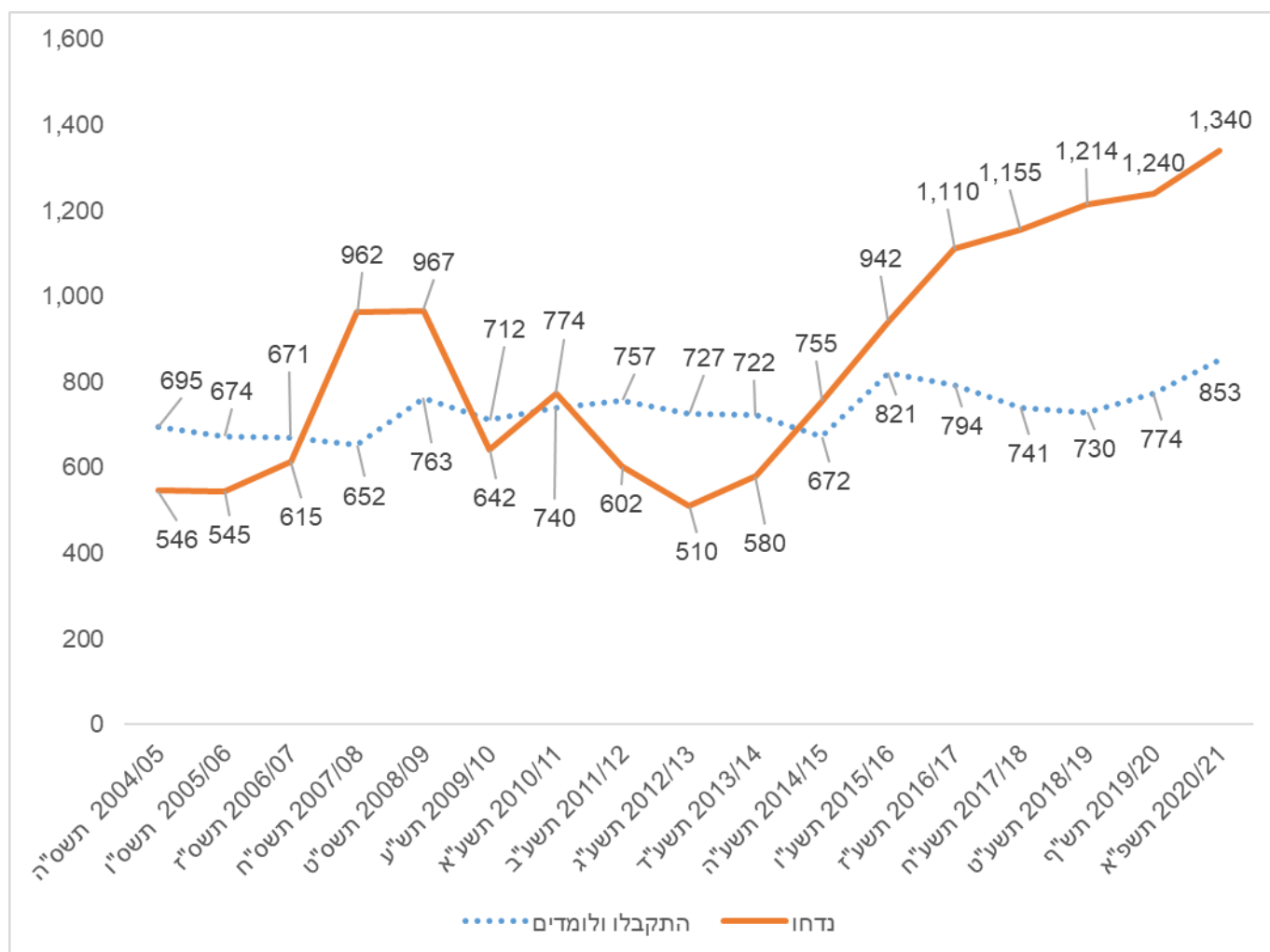
- בין תשס"ה (2004/05) לתשפ"א (2020/21) הביקוש לתואר ראשון ברפואה כללית באוניברסיטאות עלה בהתמדה. מספר המתקבלים ולומדים (שמשקפים את ההיצע) גדל אומנם באופן מתון (22.7%), אך מספר הנדחים (עודף הביקוש על ההיצע) גדל מאוד (150%).
- בעשור האחרון הביקוש ללימודי רפואה עלה משמעותית בקרב נשים ואף הוכפל. בקרב גברים הביקוש עלה ב-20% בלבד. כתוצאה מהשינויים הללו מספר הנשים שהתקבלו ולמדו עלה ב-30% ומספר הגברים שהתקבלו ולמדו ירד ב-7%.
- הפער בין המתקבלים ולומדים לבין הנדחים בציון הממוצע של בחינת הבגרות הצטמצם במהלך השנים ועומד על כ-2 נקודות בשנים האחרונות.
- משנת תשע"א (2010/11) הציון הממוצע של הבחינה הפסיכומטרית בקרב המתקבלים ולומדים כמעט לא השתנה ועמד על כ-731, אך ציוני הנדחים עלו עד לשיא של 712.5 בשנת תשע"ד (2013/14).
- לרוב המועמדים ללימודי רפואה יש לפחות הורה אחד אקדמאי, כ-82% בשנת תשפ"א. במהלך השנים חלה עלייה משמעותית במספרם של המועמדים שלהם הורה אקדמאי, אך מספרם של המועמדים שאף אחד מהוריהם אינו אקדמאי נשאר יציב יחסית ועמד בממוצע על 400 ב-5 השנים האחרונות.
- בקרב המועמדים ללימודי רפואה יש ייצוג יתר לאלו שאבותיהם בעלי הכנסה גבוהה וייצוג חסר לאלו שאבותיהם בעלי הכנסה נמוכה. הסיכוי להיות מועמד לתואר ראשון ברפואה בקרב אלו שהכנסת אבותיהם נמצאת ב-3 עשירוני הגבוהים, גבוה פי 16 משל אלו שהכנסת אבותיהם נמצאת ב-3 עשירוני הכנסה הנמוכים.
- בעשור האחרון מספרם של המועמדים הערבים נשאר יציב, אך ירד בקרב המתקבלים ולומדים. לעומת זאת, מספרם של המועמדים היהודים והאחרים כמעט הוכפל, ועיקר העלייה הייתה במספרם של המועמדים היהודים והאחרים שנדחו.
- מבין הנדחים שבסופו של דבר למדו רפואה וקיבלו רישיון לעסוק ברפואה בארץ – בקרב היהודים והאחרים 80% למדו בארץ ו-20% למדו בחו"ל. לעומת זאת, בקרב הערבים רק 43% למדו בארץ ואילו 57% למדו בחו"ל.

כתבו: ויטלי קז'דן, אביגיל שבתאי, אורי נפתלוביץ ואביאל קרנצ'ר - תחום השכלה גבוהה ומדע
לקבלת הסברים נא לפנות למרכז למידע סטטיסטי 02-6592666
או באמצעות [טופס פנייה מקוון](mailto:info@cbs.gov.il)

מזה שנים, מקצוע הרפואה הכללית הוא המקצוע הסלקטיבי ביותר מכל מקצועות הלימוד בהשכלה הגבוהה בישראל. ממוצע הציונים בבחינה הפסיכומטרית של המתקבלים למקצוע זה ולומדים אותו הוא הגבוה ביותר לעומת שאר מקצועות הלימוד. יתר על כך, ממוצע ציוניהם של הנדחים מלימודי רפואה גבוה ממוצע המתקבלים ולומדים בכל מקצועות הלימוד האחרים.

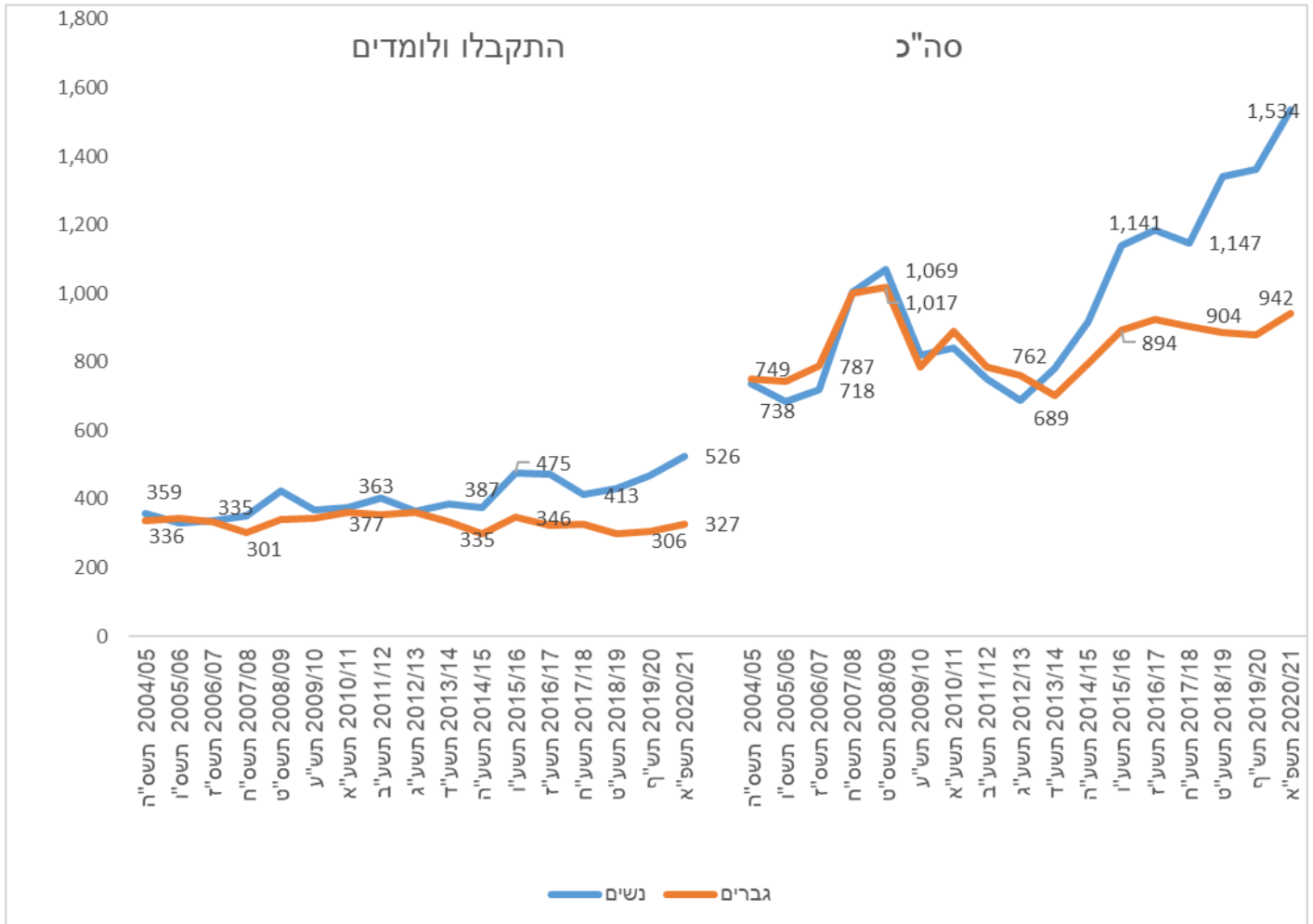
במהלך השנים הביקוש למקצוע זה עלה בהתמדה – מספר המתקבלים ולומדים (שמשקפים את ההיצע) גדל אומנם באופן מתון (22.7% מ-695 בתשס"ה (2004/05) ל-853 בתשפ"א (2020/21), אך מספר הנדחים (עודף הביקוש על ההיצע) גדל מאוד (פי 2.5) מ-546 ל-1,340, בהתאמה.

תרשים 1 - מועמדים לתואר ראשון ברפואה באוניברסיטאות שנדחו או שהתקבלו ולומדים, תשס"ה-תשפ"א (2004/05-2020/21), מספרים מוחלטים

בעשור האחרון הביקוש ללימודי רפואה עלה משמעותית בקרב נשים ואף הוכפל. בקרב גברים הביקוש עלה ב-20% בלבד. כתוצאה מהשינויים הללו מספר הנשים שהתקבלו ולמדו עלה ב-30% ומספר הגברים שהתקבלו ולמדו ירד ב-7%.

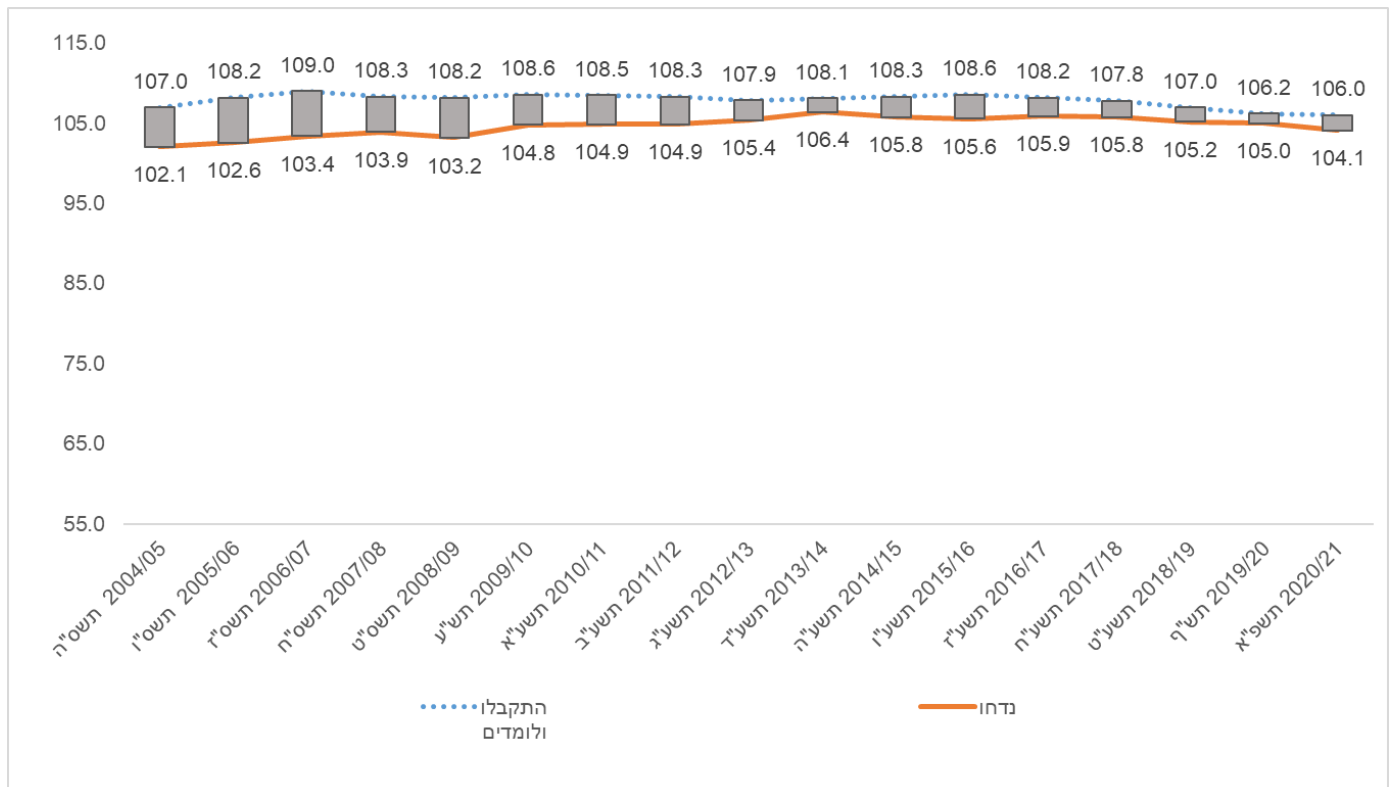
תרשים 2 - כלל המועמדים לתואר ראשון ברפואה באוניברסיטאות ומועמדים שהתקבלו ולומדים לפי מין, תשס"ה-תשפ"א (2004/05-2020/21), מספרים מוחלטים

ציון בחינת הבגרות

בשנים תשס"ה-תשפ"א (2004/05-2020/21) ממוצע ציוני בחינת הבגרות של מועמדים שהתקבלו ולומדים עמד על 107.9 והממוצע של מועמדים שנדחו – על 104.6. הפער בין המתקבלים ולומדים לבין הנדחים בציון הממוצע של בחינת הבגרות הצטמצם במהלך השנים, ובשנים האחרונות הוא עומד על כ-2 נקודות. בשנים האחרונות חלה ירידה בציוני הבגרות הן של המתקבלים ולומדים והן של הנדחים, ואילו ציוני הבחינה הפסיכומטרית של המתקבלים ולומדים יציבים.

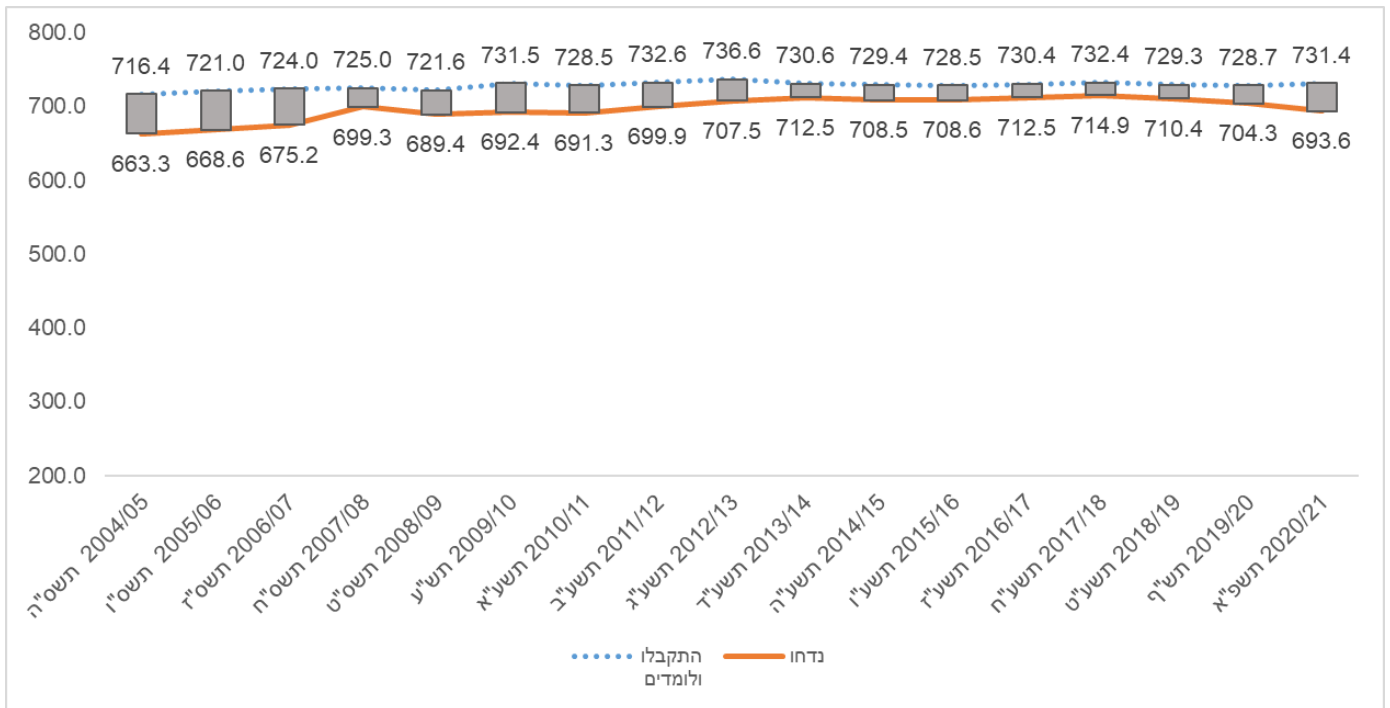
תרשים 3 - מועמדים לתואר ראשון ברפואה באוניברסיטאות שנדחו או שהתקבלו ולומדים לפי ציון ממוצע של בחינות הבגרות, תשס"ה-תשפ"א (2004/05-2020/21)

ציון הבחינה הפסיכומטרית

משנת תשע"א (2010/11) ציון הבחינה הפסיכומטרית הממוצע של המתקבלים ולומדים כמעט לא השתנה, אך ציוני הנדחים עלו עד לשיא של 712.5 בשנת תשע"ד (2013/14). הפערים בציוני הבחינה הפסיכומטרית בין המתקבלים ולומדים לנדחים נעו בטווח של 18-53 נקודות, ובשנת תשפ"א (2020/21) הגיע הפער ל-38 נקודות.

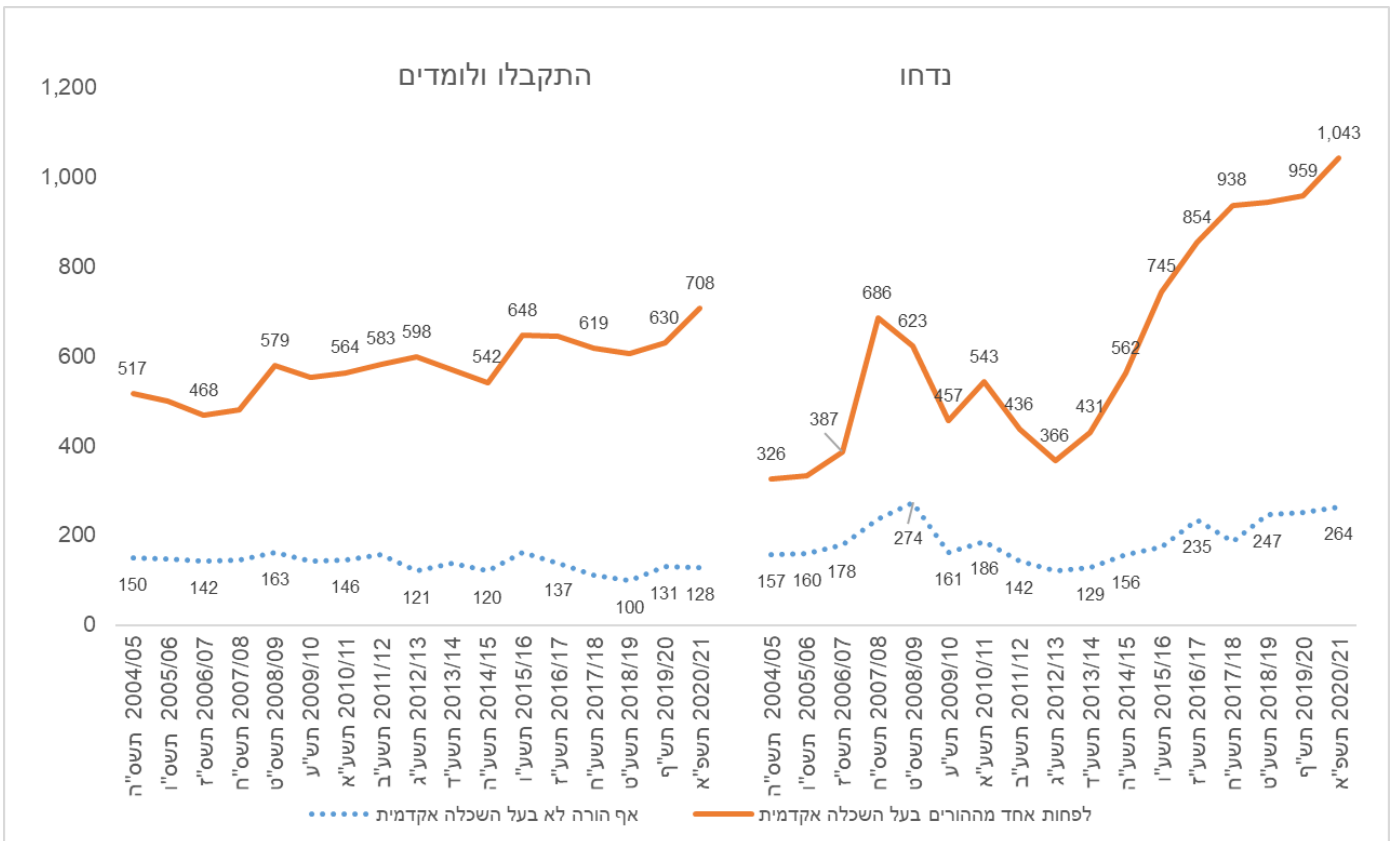
תרשים 4 - מועמדים לתואר ראשון ברפואה באוניברסיטאות שנדחו או שהתקבלו ולומדים, לפי ציון ממוצע של הבחינה הפסיכומטרית תשס"ה-תשפ"א (2020/21-2004/05)

מאפייני ההורים של המועמדים

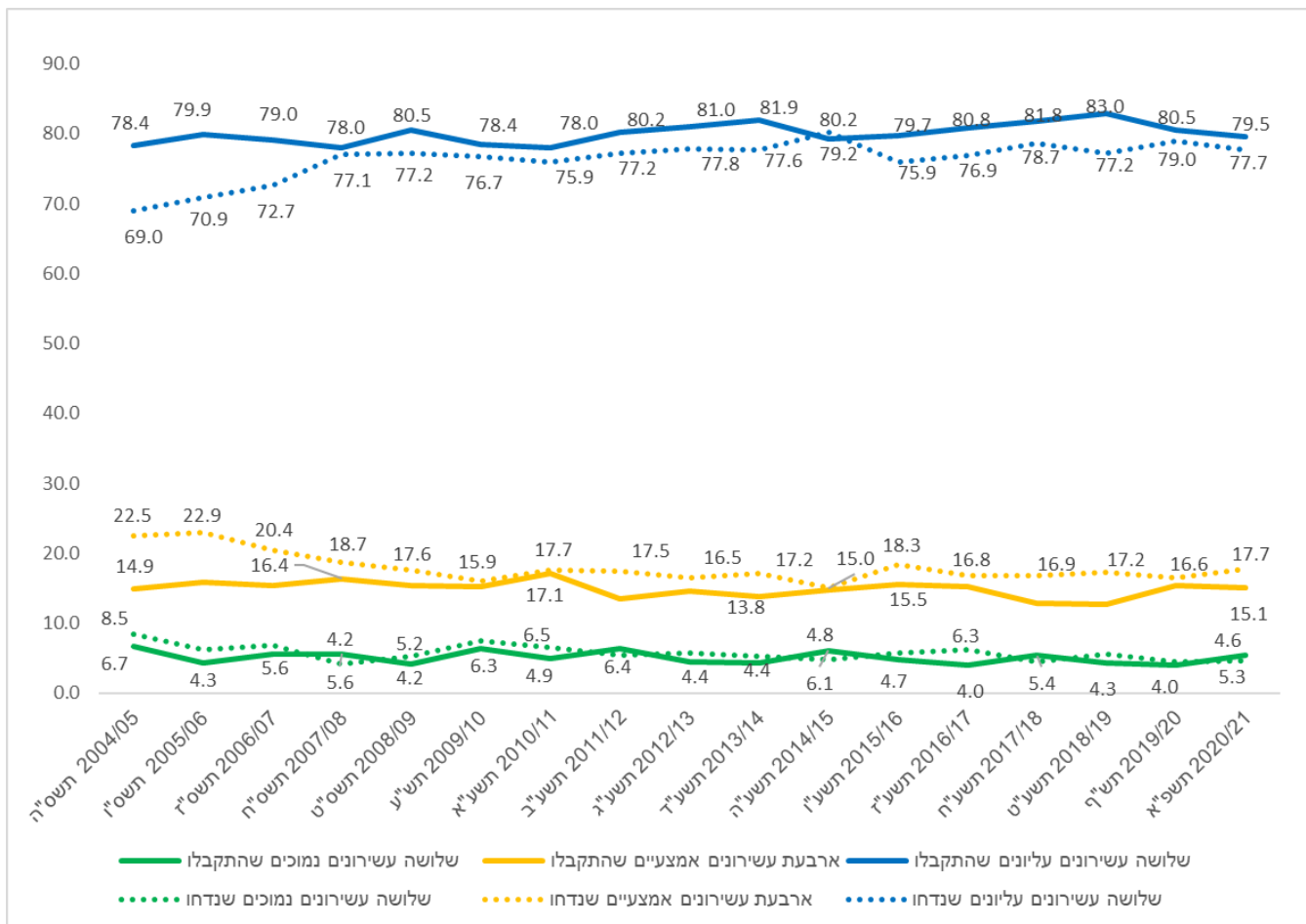
במהלך השנים חלה עלייה משמעותית במספרם של המועמדים שיש להם לפחות הורה אחד בעל השכלה אקדמית, אך מספרם של המועמדים שאף אחד מהוריהם אינו אקדמאי נשאר יציב. ל-84.7% מהמועמדים שהתקבלו ללימודי רפואה בשנת תשפ"א, היה לפחות הורה אחד בעל השכלה אקדמית. אחוז זה גבוה ב-7.2 נקודות האחוז מהשיעור המקביל בשנת תשס"ה (77.5%).

תרשים 5 - מועמדים לתואר ראשון ברפואה באוניברסיטאות שנדחו או שהתקבלו ולומדים, לפי השכלת ההורים, תשס"ה-תשפ"א (2004/05-2020/21), מספרים מוחלטים

בקרב המועמדים ללימודי רפואה יש ייצוג יתר לאלו שאבותיהם בעלי הכנסה גבוהה וייצוג חסר לאלו שאבותיהם בעלי הכנסה נמוכה. בקרב המועמדים שהתקבלו ללימודי רפואה בשנת תשפ"א, הכנסת אבותיהם של כ-80% הייתה ב-3 עשירונים הגבוהים (8-10) ואילו של כ-5% הייתה ב-3 העשירונים הנמוכים (1-3). כלומר, לאלו שהכנסת אבותיהם בעשירונים העליונים יש ייצוג יתר של פי 2.6, ואילו לאלו שהכנסת אבותיהם בעשירונים התחתונים יש ייצוג של חסר של 1 ל-6. לפיכך, יחס הסיכויים של 3 העשירונים הגבוהים להיות מועמדים לרפואה הוא פי 16 לעומת 3 העשירונים הנמוכים.

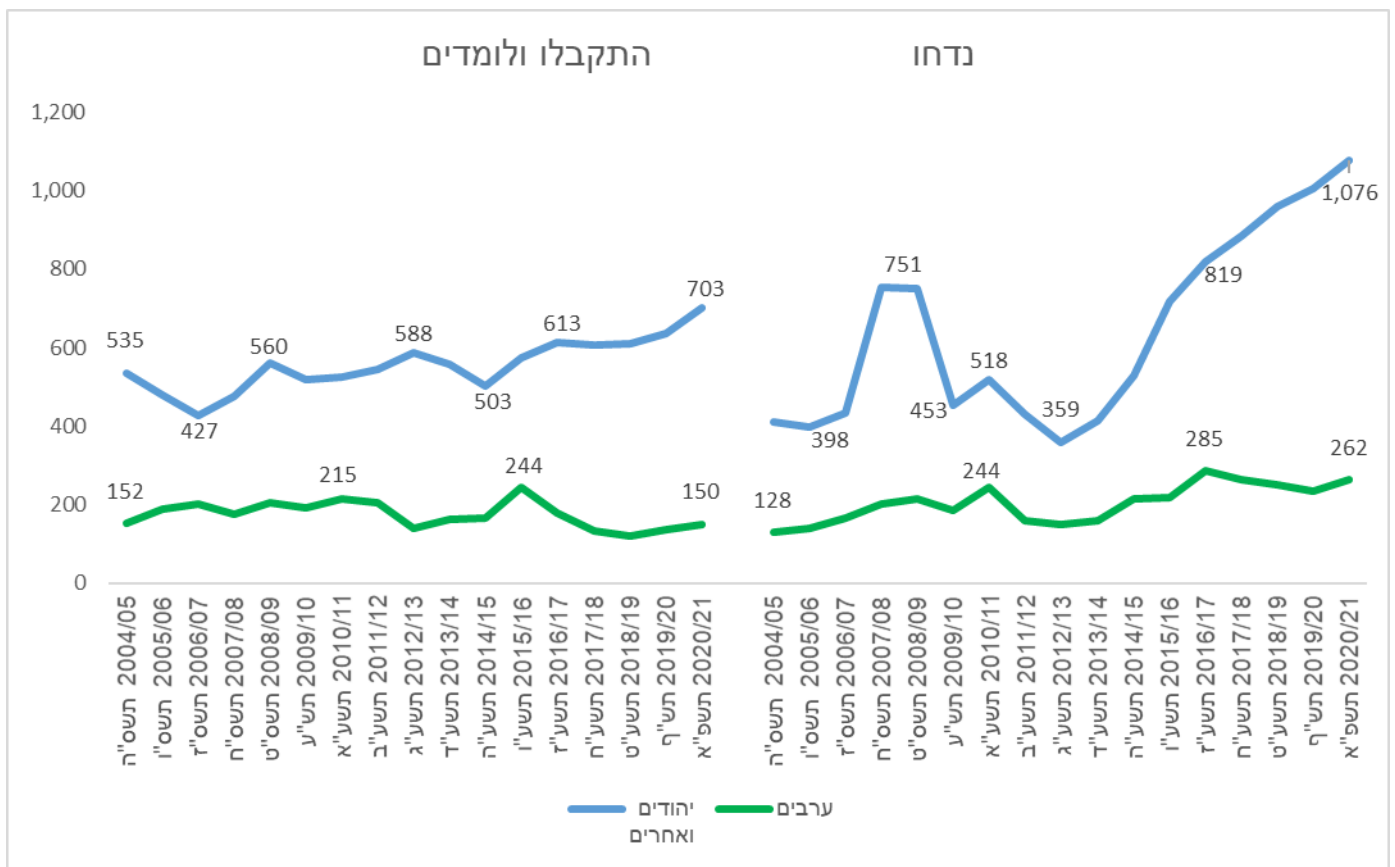
תרשים 6 - מועמדים לתואר ראשון ברפואה באוניברסיטאות שנדחו או שהתקבלו ולומדים בשנים תשס"ה-תשפ"א (2004/05-2020/21), לפי עשירוני ההכנסה של אבותיהם בשנת המס שבה המועמד היה בגיל 18, אחוזים

קבוצת אוכלוסייה

בעשור האחרון מספרם של המועמדים הערבים נשאר יציב, אך ירד בקרב המתקבלים ולומדים. לעומת זאת, מספרם של המועמדים היהודים והאחרים כמעט הוכפל, ועיקר העלייה הייתה במספרם של המועמדים היהודים והאחרים שנדחו.

תרשים 7 - מועמדים לתואר ראשון ברפואה באוניברסיטאות שנדחו או שהתקבלו ולומדים, לפי תוצאת ההרשמה וקבוצת אוכלוסייה בשנים תשס"ה-תשפ"א (2004/05-2020/21)

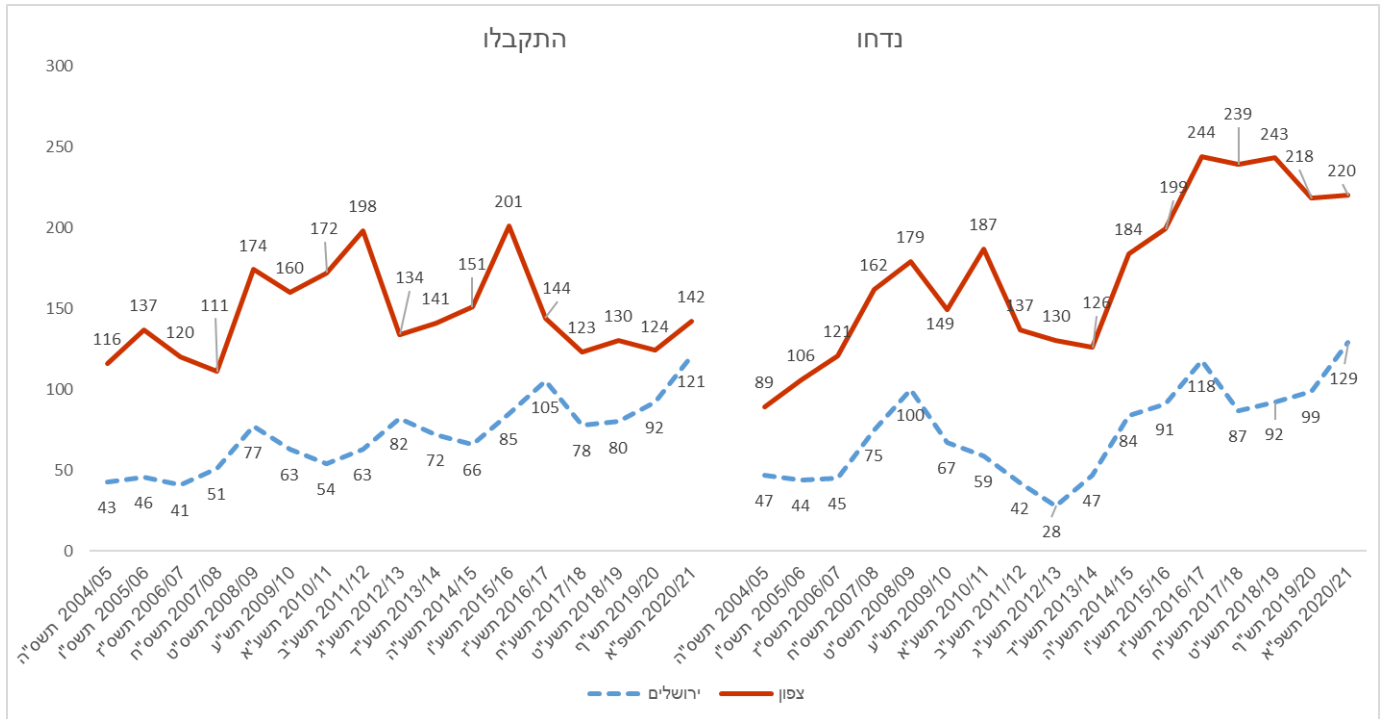

מחוז מגורים

בניגוד למגמה הכללית (לפיה מספר המתקבלים ולומדים היה יציב) במחוזות המרכז, תל אביב, הדרום וחיפה הייתה עלייה מתמדת במספר המועמדים שהתקבלו ולומדים. מספר המועמדים בכל הארץ עלה בעשור האחרון פי 1.6. מספר המועמדים שהתקבלו ולומדים ממחוז הצפון ירד ב-56 (מ-198 ל-142). לעומת זאת, במחוז ירושלים מספר המועמדים עלה פי 2.4, עלייה של 58 (מ-63 ל-121), ראו פירוט בנספח 6.

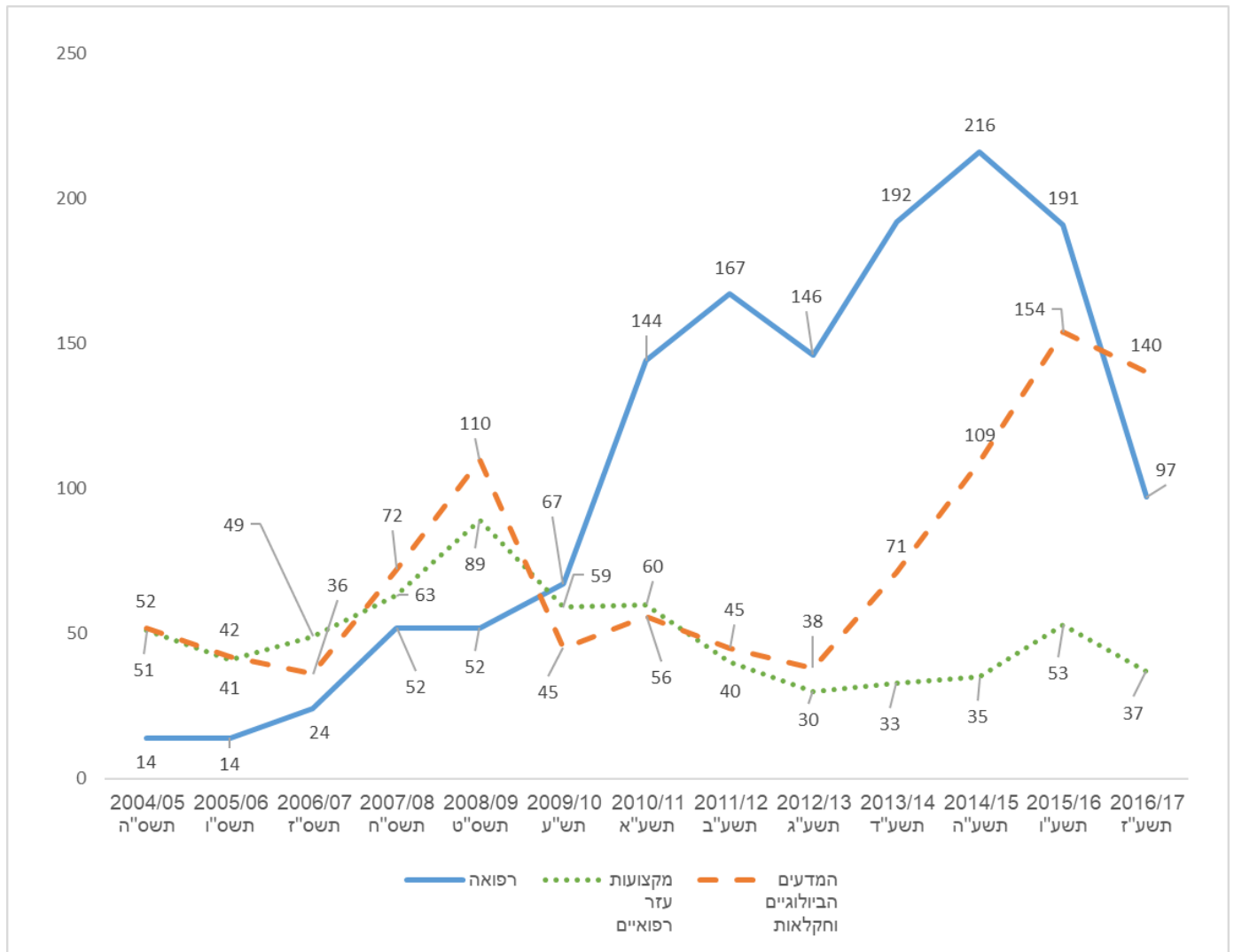
תרשים 8 - מועמדים לתואר ראשון ברפואה באוניברסיטאות שנדחו או התקבלו ולומדים לפי תוצאת המועמדות ומחוז מגורים, תשס"ה-תשפ"א (2004/05-2020/21), מספרים מוחלטים

מועמדים שנדחו וקיבלו תואר

חלק מהמועמדים שנדחו מלימודי רפואה ניסו שוב להתקבל בשנים שלאחר מכן, התקבלו ולמדו רפואה וקיבלו תואר ראשון ברפואה. תופעה זו בולטת בשנים תשע"ד-תשע"ה (2013/14-2014/15).¹ חלק מהמועמדים שנדחו, קיבלו תואר בעיקר במדעים הביולוגיים ובמקצועות עזר רפואיים.

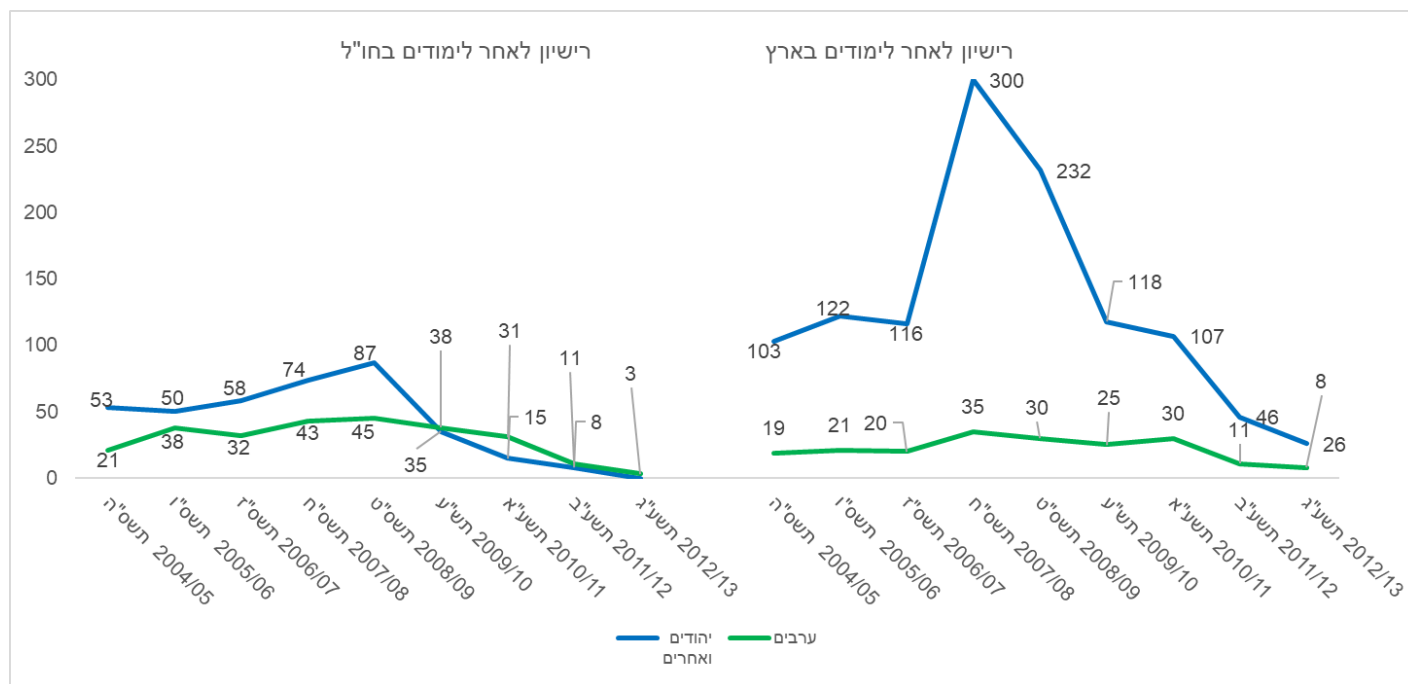
תרשים 9 - מועמדים לתואר ראשון ברפואה באוניברסיטאות בשנים תשס"ה-תשע"ז (2004/5-2016/17), אשר נדחו, לפי תחום התואר שקיבלו בארץ עד שנת תשפ"א (2020/21), מספרים מוחלטים

¹ הירידה במספרים בשנים תשע"ו-תשע"ז (2015/16-2016/17) נובעת כנראה בשל משך הלימודים הארוך יחסית לתואר ראשון ברפואה (4 שנים) ולכן מספר מקבלי התארים ברפואה צפוי לגדול בהמשך, שכן חלקם התקבלו ללימודים גם שנתיים ושלוש לאחר הדחייה.

כאמור, חלק מהמועמדים שנדחים מצליחים להתקבל בשנים שלאחר מכן ללימודי רפואה בארץ וחלקם לומד בחו"ל. בקרב היהודים והאחרים שנדחו אבל בסופו של דבר למדו רפואה וקיבלו רישיון לעסוק ברפואה בארץ – 80% למדו רפואה בארץ ו-20% למדו בחו"ל, לעומת 43% ו-57%, בהתאמה בקרב הערבים.

תרשים 10 - מועמדים לתואר ראשון ברפואה באוניברסיטאות שנדחו וקיבלו רישיון לעסוק ברפואה לפי מקום לימודים (בארץ או בחו"ל) וקבוצת אוכלוסייה, תשס"ה-תשע"ג (2004/05-2012/13), מספרים מוחלטים

הגדרות והסברים

אוכלוסיית ההודעה כוללת מועמדים לתואר ראשון² ברפואה כללית (לא כולל רפואת שיניים) באוניברסיטאות בשנים תשס"ה-תשפ"א (2004/05-2020/21). לימודי רפואה כללית מתקיימים במוסדות האלה: האוניברסיטה העברית בירושלים, הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל, אוניברסיטת תל אביב, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב. **מועמד** הוא אדם שהגיש בקשה (אחת או יותר) להתקבל ללימודי שנה ראשונה לתואר ראשון באוניברסיטה, במכללה אקדמית או בשלוחה של אוניברסיטה. כל בקשה כזו נקראת **הרשמה**. **תוצאות ההרשמה**: התקבל ולומד, התקבל ואינו לומד, נדחה. **נדחה** - המועמד לא התקבל ללימודים במוסד ההרשמה.

ציוני בחינת הבגרות - ציוני הבגרות של המועמדים התבססו על הציון המשוקלל שקיבלו בבחינת הבגרות בתיכון. מידע זה התקבל ממשד החינוך, והתייחס רק למועמדים שנבחנו בבחינת בגרות במסגרת לימודיהם. ציוני הבגרות המשוקללים כוללים את הבונוסים האלה: לנבחנים ברמת 4 יחידות לימוד ניתן בونוס של 10-12.5 נקודות, ולנבחנים ברמת 5 יחידות לימוד ניתן בונוס של 20-25 נקודות, כפי שהיה מקובל בעבר (להלן: השיטה הישנה). החל משנת 2015 האוניברסיטאות מקנות בונוס של 35 נקודות על היבחות ב-5 יחידות לימוד במתמטיקה.

הבחינה הפסיכומטרית - בחינה המשמשת בחלק מהמוסדות להשכלה גבוהה, ומטרתה לסנן את המבקשים ללמוד לימודים אקדמיים ולמינים לחוגי הלימוד. הבחינה מורכבת משלושה תחומים: חשיבה מילולית, חשיבה כמותית ואנגלית. הציון הכללי מחושב על סמך הציונים בשלושת התחומים בסולם הנע בין 200 ל-800 נקודות. סולם הציונים בכל אחד משלושת התחומים נע בין 50 ל-150 נקודות. הציון המייצג במקרים של ריבוי ציונים, הוא הציון הגבוה ביותר שהושג בבחינה הפסיכומטרית. הבחינה הפסיכומטרית מועברת ונבנית על ידי המרכז הארצי לבחינות ולהערכה (מאל"ו). ממנו התקבלו הציונים של הנבחנים בבחינה לשנים 1991-2020.

דור ראשון להשכלה גבוהה - סטודנט או מקבל תואר אקדמי, אשר אף אחד מהוריו לא קיבל תואר אקדמי ממוסד להשכלה גבוהה בארץ או בחו"ל.

עשירון הכנסה עשירון הוא קבוצה הכוללת 10% מהאוכלוסייה הנחקרת. העשירונים מסודרים לפי גובה הכנסה (ההכנסה הממיינת), החל בהכנסה הנמוכה ביותר בעשירון התחתון וכלה בהכנסה הגבוהה ביותר בעשירון העליון. נתוני הכנסה התקבלו מקובץ עובד-מעביד של מס הכנסה לפי עשירונים.

מחוז מגורים - המחוז שאליו משתייך היישוב שבו גר המועמד בזמן הגשת המועמדות.

קבוצת אוכלוסייה ודת - אוכלוסיית ה"יהודים ואחרים" כוללת: יהודים, נוצרים שאינם ערבים ואנשים ללא סיווג דת במרשם האוכלוסין; והאוכלוסייה הערבית כוללת: מוסלמים, נוצרים-ערבים ודרוזים.

רישיון לעסוק ברפואה למי שלמד בארץ ובחו"ל - המידע על רישיונות הוא עד שנת 2020. מקור הנתונים הוא קובץ רישיונות רפואה שהתקבל ממשד הבריאות.

² לא כולל מועמדים שלמדו במוסד ההרשמה בשנה הקודמת לשנת המועמדות.

שנת לימודים מתחילה במהלך שנה לועזית אחת ומסתיימת במהלך השנה הלועזית שאחריה. כך למשל, שנת תש"ף החלה ב-2019 והסתיימה ב-2020. שנת לימודים מצוינת באותיות עבריות, ולצידה השנים הלועזיות (2019/20). מועד ההתחלה ומועד הסיום של שנת הלימודים משתנים בהתאם למסגרת הלימודים. כך לדוגמה, שנת לימודים במערכת החינוך מתחילה ב-1 בספטמבר ומסתיימת ב-31 באוגוסט, ושנת לימודים אקדמית מתחילה באוקטובר ומסתיימת בספטמבר.